

Protestantse
Kerk

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde

Contextgevoelige communicatie

Het overbruggen
van de kloof

Handleiding voor de gespreksleider

Basisprogramma

Contextgevoelige communicatie: het overbruggen van de kloof

Wat fijn dat jij dit programma leidt over 'het overbruggen van de kloof' bij 'contextgevoelige communicatie'. We adviseren je - als je dat nog niet gedaan hebt - eerst te kijken hoe de leermodules en lesprogramma's precies zijn opgebouwd. Je kunt hiervoor een video bekijken of de beschrijving lezen. Je vindt deze informatie op de website lerenpionieren.nl. Er is daar ook nog ander materiaal te vinden. De handleiding die je nu voor je hebt, loodst je door het programma. De teksten bij de werkvormen zijn geschreven alsof jij al in gesprek bent met je team, want jullie doorlopen samen dit programma.

Kies op basis van de informatie in deze handleiding per onderdeel de werkvorm die het beste bij jullie past; in totaal selecteer je dus vier werkvormen. Maak deze keuze van tevoren en niet pas tijdens de bijeenkomst. Download daarna de powerpoint. Haal de werkvormen die jullie niet gebruiken uit de presentatie, pas eventueel dingen aan als je dat wilt of voeg toe wat je zelf wilt aanvullen. Bij sommige werkvormen moet vooraf, naast de powerpoint, nog meer materiaal worden verzameld. Dit is aangegeven in deze handleiding. Dan kunnen jullie aan de slag.

Wij wensen jullie veel plezier en inspiratie toe!

Team ondersteuning proefplekken

Bij de cover: Een beeld voor de proefplek is de windbuggy die een weg aflegt; de pioniersreis. De buggy wordt gedragen door drie dubbelbandige wielen. Eén daarvan staat voor een 'inspirerend team'. Hierbij horen de thema's 'gezonde teamcultuur' en 'contextgevoelige communicatie'.

Contextgevoelige communicatie - het overbruggen van de kloof

Overzicht van het basisprogramma

Programmaonderdeel	Tijdpad	Titel	
	Oriëntatie 1	0-20 minuten	Gedachten en ervaringen delen rond communicatie
	Oriëntatie 2	0-20 minuten	Gluren bij de burens met het oog op communicatie
	Kompas 1	20-40 minuten	Communicatie versterken zoals Mozes
	Kompas 2	20-40 minuten	Authentiek en integer communiceren zoals Jezus
	Reisgids 1	40-70 minuten	Randvoorwaarden voor goede communicatie
	Reisgids 2	40-70 minuten	Aandachtspunten voor een communicatieplan
	Route 1	70-90 minuten	Randvoorwaarden voor goede communicatie versterken
	Route 2	70-90 minuten	Een communicatieplan verder uitwerken

Tips

- Houd de tijd in de gaten: zo kort mogelijk, maar voel ook aan wat nodig is.
- Wees steeds gericht op jullie eigen praktijk - hoe is wat je in dit programma leert en doet relevant voor jullie situatie?
- Maak actiepunten en vervolgspraken steeds zo concreet mogelijk.

Oriëntatie

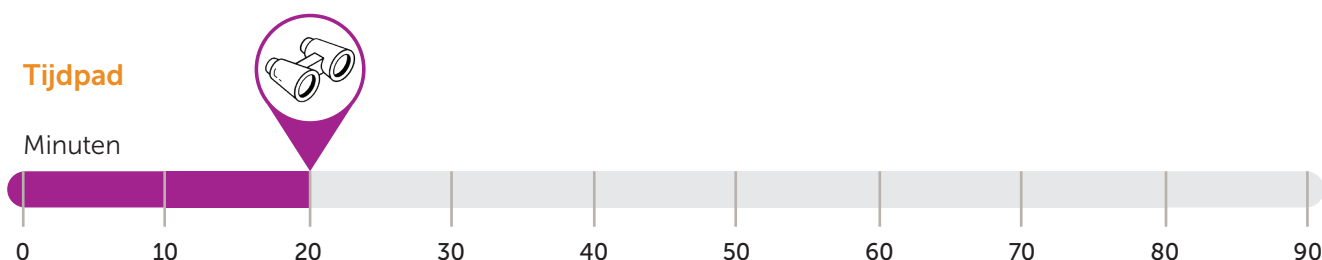
Oriëntatie 1

Gedachten en ervaringen delen rond communicatie

Doel van de werkvorm

We delen eerste gedachten en ervaringen rond contextgevoelige communicatie. Dat doen we aan de hand van een video waarin vertegenwoordigers van andere proefplekken iets vertellen over hun gedachten en ervaringen rond dit thema.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de oriëntatievideo af te spelen
- afhankelijk van de groepsgrootte eventueel een beamer en een geluidsbox
- pennen en schrijfpapier voor alle teamleden

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-6 minuten

We bekijken samen een video waarin vertegenwoordigers van andere proefplekken iets vertellen over hun gedachten en ervaringen rond contextgevoelige communicatie. Tijdens het kijken kunnen we opschrijven wat ons opvalt.

Bespreking 6-20 minuten

1. Wat sprak ons aan in de video, waar hebben we bedenkingen bij en wat hebben we gemist?
2. Wat roepen de woorden 'communicatie' en 'contextgevoelig' bij ons op?
3. Wat speelt er momenteel bij ons op het gebied van communicatie? Waar zijn we blij mee en wat baart ons zorgen?
4. Kunnen we een communicatieboodschap of communicatiekanaal noemen waarin we een goed voorbeeld zien voor onze communicatie? Het maakt niet uit wat het is. Wat maakt dat we deze boodschap of dit kanaal sterk vinden qua communicatie?
5. Wat kunnen we leren van de genoemde voorbeelden en hun sterke punten?

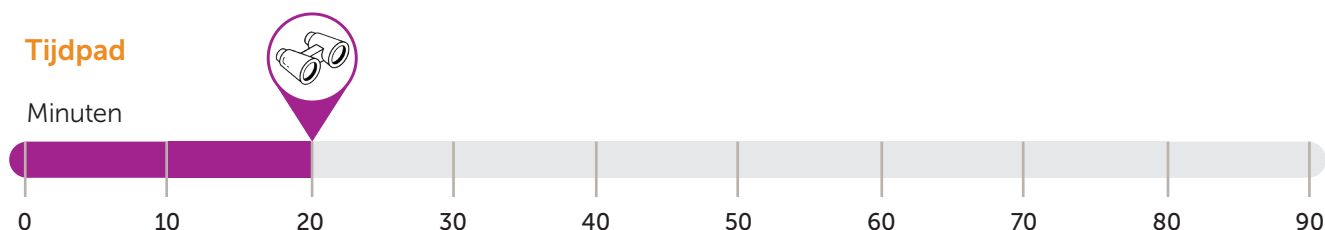
Oriëntatie 2

Gluren bij de buren met het oog op communicatie

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video waarin vertegenwoordigers van andere proefplekken iets vertellen over hun gedachten en ervaringen rond contextgevoelige communicatie en door enkele websites van andere proefplekken te bekijken, reflecteren we op het thema.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de oriëntatievideo op af te spelen
- afhankelijk van de groepsgrootte eventueel een beamer en een geluidsbox
- telefoons of laptops voor alle teamleden (samen surfen kan ook)
- eventueel voor de begeleider: vooraf zelf alvast enkele inspirerende voorbeelden kiezen vanaf [deze interactieve kaart met proefplekken in Nederland](#)

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-6 minuten

We bekijken samen een video waarin vertegenwoordigers van andere proefplekken iets vertellen over hun gedachten en ervaringen rond contextgevoelige communicatie. Tijdens het kijken kunnen we eventueel opschrijven wat we vast willen houden voor de bespreking.

Individuele opdracht 6-12 minuten

Op [deze kaart](#) zien we waar zich in ons land proefplekken bevinden. Als we op die kaart proefplekken aanklikken, krijgen we meestal een website te zien. Ieder voor zich proberen we er een paar uit, of misschien heeft iemand vooraf al een paar voorbeelden geselecteerd. Als niet iedereen een telefoon of laptop heeft, kan samen gesurfd worden.

1. Welke website springt eruit?
2. Wat maakt dat deze website eruit springt?

Bespreking 12-20 minuten

We delen met elkaar welke website we gekozen hebben en waarom.

1. Wat kunnen we voor de communicatie rond onze proefplek leren van wat we besproken hebben en van wat er in de video gezegd werd?

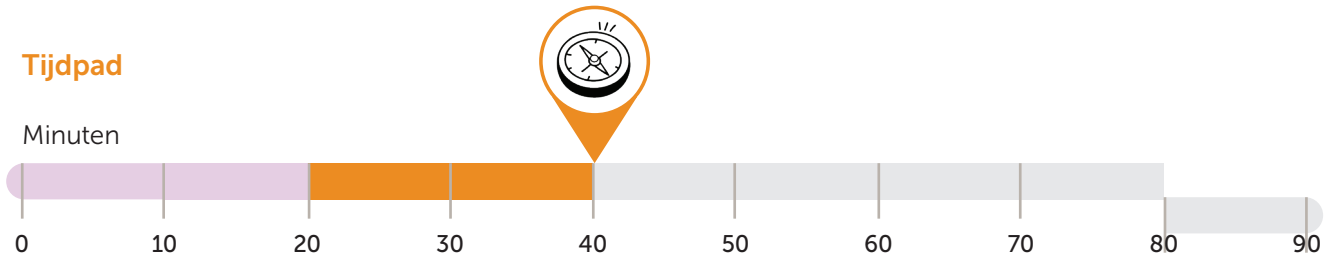
Kompas

Kompas 1 - Communicatie versterken zoals Mozes

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een Bijbels voorbeeld denken we na over mogelijkheden om communicatie te versterken en reflecteren we op de rol van God en geloof in onze communicatie.

Tijdpad

Benodigheden

- eventueel bijbels of telefoons met een bijbelapp voor ieder teamlid
- een groot vel papier en een stift

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

In de Bijbel zijn veel voorbeelden te vinden van 'communicatie-versterkers'. Zeker bij de profeten zien we dat ze van alles uit de kast halen om hun boodschap kracht bij te zetten. Vaak op een zeer beeldende en soms ook plastische manier. Een van de grootste profeten was Mozes. Hij had een staf waarmee hij zijn communicatie regelmatig versterkte. De verhalen over Mozes en zijn staf zijn te vinden in het bijbelboek Exodus. We lichten er drie voorbeelden uit:

1. In Exodus 7:8-13 lezen we hoe Mozes zijn staf in een slang liet veranderen om de farao van zijn boodschap te overtuigen.
2. In Exodus 17:1-7 lezen we hoe Mozes op een rots slaat om er water uit te laten stromen.
3. In Exodus 17:8-16 lezen we hoe Mozes biddend zijn staf omhoog hield om de verdediging van het volk tegen de Amalekieten geestelijk te ondersteunen.

Toewijding 1-3 minuten

Op een manier die bij ons past richten we ons op God en stellen we ons open voor zijn inspiratie tijdens ons denken en spreken.

Opdracht en bespreking 3-20 minuten

1. Hoe versterkte de staf van Mozes zijn communicatieboodschap in de genoemde verhalen?
2. Ken je nog andere voorbeelden van hoe Mozes zijn staf gebruikte om een bepaalde boodschap kracht bij te zetten?
3. Meestal lezen we dat God zelf opdracht geeft om de staf op een bepaalde manier te gebruiken. Waarom zou Hij dat doen? Kunnen we daar iets van leren voor onze vormen van communicatie-versterking?
4. Wat kunnen wij inzetten als 'staf' bij onze communicatie? En hoe zoeken we daarbij afstemming met God?

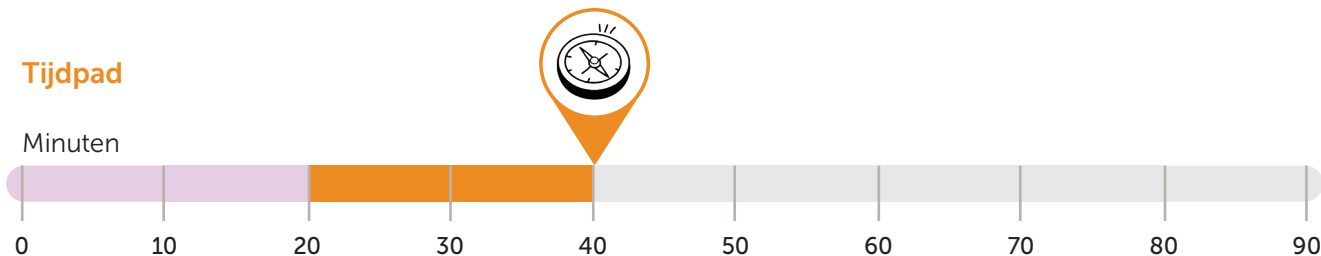
Kompas 2

Authentiek en integer communiceren zoals Jezus

Doel van de werkvorm

We reflecteren en mediteren rond de manier waarop Jezus communiceerde: authentiek en integer.

Tijdpad

Benodigheden

- eventueel bijbels voor ieder teamlid
- een groot vel papier en stiften

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

De manier waarop Jezus in de Bijbel communiceerde is te typeren als 'authentiek en integer'. We proberen ons samen een beeld te vormen van hoe we Hem zien communiceren in de Bijbel en laten ons daardoor inspireren voor onze communicatie.

Toewijding 1-3 minuten

Op een manier die bij ons past richten we ons op God en stellen we ons open voor zijn inspiratie tijdens ons denken en spreken.

Opdracht 3-10 minuten

Op een groot vel papier zetten we de naam van Jezus in het midden. Daaromheen zetten we ieder voor zich allerlei 'woorden en waarden' die ons spontaan te binnen schieten als we nadenken over de manier waarop Hij communiceert in de Bijbel. Dit doen we in stilte.

Bespreking 10-20 minuten

1. Wat valt op in wat we hebben opgeschreven?
2. Herkennen we in de genoemde 'woorden en waarden' de typering 'authentiek en integer'?
3. Zien we verschillen in hoe Jezus communiceert in verschillende situaties? Zo ja, waar hangen die verschillen mee samen?
4. Was Jezus 'contextgevoelig' in zijn manier van communiceren? Zo ja, hoe?
5. Is 'contextgevoelig' hetzelfde als 'sociaal wenselijk'? Zo niet, wat is het verschil?
6. Welke concrete aanbeveling kunnen we voor onszelf formuleren, nadat we zo een tijdje hebben gemediteerd rond de manier waarop Jezus communiceert?

Reisgids

Reisgids 1 - Randvoorwaarden voor goede communicatie

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video en een checklist gaan we bij onszelf na in hoeverre wij rekening houden met belangrijke randvoorwaarden voor goede communicatie.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- de reisgidsvideo en een apparaat om deze af te spelen
- afhankelijk van de groepsgrootte eventueel een beamer en een geluidsbox
- eventueel de tekst van de reisgidsvideo (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)
- voor ieder teamlid een extra werkblad 'checklist voor goede communicatie' (ook te vinden in 'Overige bijlagen')
- een groot vel papier en een stift

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-9 minuten

We bekijken een korte video over 'contextgevoelige communicatie'. Tijdens het kijken schrijven we op wat we belangrijk vinden om vast te houden. In het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website is de volledige tekst van de video te vinden.

Inleiding 9-10 minuten

In de video wordt gezegd dat we vaak een kloof moeten overbruggen om de communicatieboodschappen vanuit onze proefplek te laten landen in de leefwereld van de mensen die we op het oog hebben. Hierbij werd een aantal aandachtspunten genoemd.

- Probeer jezelf in de ander te verplaatsen en vul niet te snel iets in voor die ander.
- Probeer vanuit de ander na te denken over wat je hem of haar eigenlijk wilt vertellen.
- Probeer dicht bij de ander te komen, maar blijf ook dicht bij jezelf. Wees authentiek!
- Probeer bij jezelf na te gaan of het wel goed is om (op een bepaalde manier) ergens over te communiceren. Wees integer!
- Denk na over een 'huisstijl' en 'tone of voice' die past bij je proefplek én je doelgroep. Probeer daarin onderscheidend te zijn.

Deze punten en meer vind je terug op het werkblad 'checklist voor goede communicatie'.

Individuele opdracht 10-15 minuten

We pakken het werkblad 'checklist voor goede communicatie erbij'. Deel 1 van deze checklist gaat over communicatie in het algemeen. Ieder voor zich geven we ons team een cijfer van 0 tot 5, voor de mate waarin we elk punt in praktijk brengen.

Bespreking 15-30 minuten

1. We wisselen met elkaar uit welke cijfers we onszelf gegeven hebben. Iemand houdt dit bij op een blanco checklist en rekt per punt het gemiddelde uit.
2. Waarom hebben we onszelf deze cijfers gegeven?
3. Waar liepen onze cijfers sterk uiteen? Hoe komt dat?
4. Waaraan moeten we de komende tijd meer aandacht geven als het gaat om contextgevoelige communicatie en waarom?

De belangrijkste conclusies uit onze bespreking nemen we mee naar 'Route', het volgende programmaonderdeel.

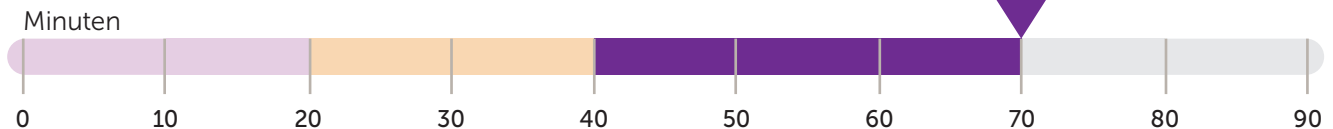
Reisgids 2

Aandachtspunten voor een communicatieplan

Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video en een checklist staan we stil bij wat er nodig is voor een goed communicatieplan rond een specifieke activiteit.

Tijdpad

Benodigheden

- de reisgidsvideo en een apparaat om deze af te spelen
- afhankelijk van de groepsgrootte eventueel een beamer en een geluidsbox
- eventueel de tekst van de reisgidsvideo (te vinden in het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website)
- voor ieder teamlid een extra werkblad 'checklist voor goede communicatie' (ook te vinden in 'Overige bijlagen')
- een groot vel papier en een stift

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-9 minuten

We bekijken een korte video over 'contextgevoelige communicatie'. Tijdens het kijken schrijven we op wat we belangrijk vinden om vast te houden. In het document 'Overige bijlagen' bij dit programma op de website is de hele tekst van de video te vinden.

Inleiding 9-10 minuten

In de reisgidsvideo werd gezegd dat een activiteitenagenda en een communicatiestrategie alles met elkaar te maken hebben. Hierbij werd een aantal aandachtspunten genoemd.

- Activiteiten plannen en organiseren is zelf ook al een vorm van communiceren.
- Over een activiteitenagenda moet in kleine stukjes gecommuniceerd worden.
- Activiteiten liggen in elkaars verlengde en leiden ergens naartoe.
- Ook de communicatie over een enkele activiteit moet opgeknipt worden in kleinere brokjes. Daarbij bedenkt je niet alleen wat je wanneer communiceert, maar ook met wie en via welk communicatiekanaal.
- Deze manier van communiceren vraagt om planning, taakverdeling en regie.

Deze punten en meer vind je terug op het werkblad 'checklist voor goede communicatie'.

Bespreking 10-30 minuten

1. We pakken het werkblad 'checklist voor goede communicatie' erbij. Deel 2 van deze checklist gaat over het maken van een communicatieplan.
2. Samen bedenken we één enkele activiteit waarover we willen gaan communiceren.
3. Met de reisgidsvideo in gedachten en de checklist in de hand bedenken we wat we moeten doen en wat we misschien eerst nog moeten uitzoeken om tot een goed communicatieplan te komen rond deze activiteit.
4. Op basis van onze bespreking schrijven we op een groot vel papier wat de belangrijkste ingrediënten zijn voor een communicatieplan bij deze specifieke activiteit en welke acties daarvoor nodig zijn. Die nemen we mee naar 'Route', het volgende programmaonderdeel.

Route

Route 1

Randvoorwaarden voor goede communicatie versterken

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 1 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- de aantekeningen die gemaakt zijn bij Reisgids 1
- een extra vel papier om vervolgafspraken op vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Bij Reisgids 1 hebben we met een checklist beoordeeld in hoeverre wij bepaalde randvoorwaarden voor goede communicatie in praktijk brengen. Nu bedenken we wat we de komende tijd concreet gaan doen met één of enkele van onze conclusies.

Bespreking 1-10 minuten

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit, en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover? We beperken ons voor nu tot één of enkele dingen.

Borging 10-20 minuten

We maken onze vervolgafspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tabel voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Route 2 - Een communicatieplan verder uitwerken

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 2 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigdheden

- de aantekeningen met aandachtspunten uit Reisgids 2
- een extra vel papier om vervolgspraken op vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Bij Reisgids 2 stonden we stil bij wat nodig is om te komen tot een goed communicatieplan rond een specifieke activiteit. Nu bedenken we wat we de komende tijd concreet gaan doen met één of enkele van onze conclusies.

Bespreking 1-10 minuten

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit, en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover? We beperken ons voor nu tot één of enkele dingen.

Borging 10-20 minuten

We maken onze vervolgspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tool voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Ter afsluiting

We hebben dit basisprogramma over contextgevoelige communicatie afgerond. Door middel van verschillende werkvormen zijn aandachtspunten duidelijk geworden voor onze proefplek. Nu is het tijd om aan de slag te gaan met de vervolgspraken die we gemaakt hebben.

Na dit programma kunnen we ons met behulp van verwijstips op de website verder verdiepen of (laten) trainen. Daarnaast is er een verdiepend artikel geschreven en wellicht volgt er later nog meer materiaal.

Het kan ook zijn dat we eerst een ander kernthema willen oppakken. Het totale overzicht van leermodules, lesprogramma's en andere vormen van ondersteuning voor proefplekken kunnen we vinden op lerenpionieren.nl.

**Protestantse
Kerk**

**Protestantse Kerk in Nederland
in samenwerking met partners**

Postbus 8504, 3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestantsekerk.nl

lerenpionieren.nl/samenwerkingspartners

© december 2024

